

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. VI. An Deus ut est in se videri possit, nullâ visâ creaturâ possibili in
particulari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

cessarium erat, ut infinitas objecti transfundere-
tur ad speciem, ut supra dicebamus loquentes de
cognitione.

Dices: Non stat Deum quidditative contineri
in specie finito modo ipsum representante, quia
Deus infinitus est: Sed collectio possibilium et-
iam est infinita: Ergo nequit quidditative con-
tineri in specie illam representante modo fini-
to.

Respondeo distinguendo causalem Majoris:
Quia infinitus est, utcumque, nego Majorem.
Quia infinitus est in ratione quidditatis, concedo
Majorem. Similiter distingo Minorem: Colle-
ctio possibilium est infinita in multitudine, con-
cedo Minorem. In ratione quidditatis, nego
Minorem, & Consequentiam.

Ratio autem discriminis inter utrumque ge-
nus infiniti est duplex. Prima, quia species quid-
ditative representans objectum, debet esse e-
jusdem immaterialitatis cum illo, saltem quoad
gradum, ut disp. 2. art. 1. ostensum est: implicat
autem speciem finitam convenire cum Deo in
gradu immaterialitatis; quia, ut ibidem diceba-
mus, gradus immaterialitatis divina, nedum ma-
teriam physicam, verum etiam metaphysicam,
id est potentialitatem omnem excludit; quæ
exclusio nulli entitati creatæ & finitæ potest
competere: non autem repugnat entitati finitæ,
cum tota collectione possibilium, quantumvis
sic infinita, in gradu immaterialitatis convenire;
& ideo non repugnat entitati finitæ, totam col-
lectionem possibilium representare quidditative.

Secunda ratio discriminis est, quia species
quidditativa petit univocam convenientiam
cum objecto representato, ut loco citato cum D.
Thoma demonstravimus: repugnat autem con-
venientia univoca entitatis finitæ cum Deo, non
autem cum tota collectione possibilium; & ideo
implicat quod species entitativè finita, repræ-
sentet Deum quidditative; non autem quod spe-
cies finita entitativè, totam collectionem possi-
bilium quidditative representet.

79 Obijcies tertio: Si cognitio omnium possibi-
lium extra verbum, esset possibilis, deberet at-
tribui animæ Christi, cum ipsi tribuenda sit om-
nis perfectio possibilis, cum majori perfectione
non impossibile, ut docent Theologi in Tra-
ctatu de Incarnatione: Sed cognitio omnium
possibilium extra verbum, animæ Christi non
conceditur a Theologis; imò ipsi expresse denegat
a D. Thoma, quæst. 20. de verit. art. 5. ad 1.
verbis supra in prima probatione conclusionis
relatis: Ergo talis cognitio possibilis non est.

80 Respondeo negando sequelam Majoris, est
enim inconveniens, quod plura cognoscantur ab
anima Christi Domini, per scientiam rerum ex-
tra verbum, quam per cognitionem rerum in
verbo; unde cum anima Christi non cognoverit
in verbo, per scientiam beatam, totam possibi-
lium collectionem, ut s. ostendimus; dicendum
est quod pariter illam non cognovit extra ver-
bum, per scientiam infusam. Ad probationem
in contrarium dico, quod licet anima Christi at-
tribuenda sit omnis perfectio possibilis, quæ il-
lius modo connaturali operandi non opponitur,
illa tamen quæ modum connaturalem operandi
ipsius non servat, ei concedenda non est: talis
autem est omnium possibilium cognitio extra
verbum, quia ut docet D. Thomas 3. parte
quæst. 1. art. 4. connaturale est animæ Christi,
ut recipiat species minus universales, quam illa

Tom. I.

quæ fuerunt inditæ mentibus Angelorum: unde
cum omnium possibilium cognitio haberi ne-
queat ab anima Christi, absque specie in illa re-
cepta, quæ universalior sit speciebus mentibus
Angelorum infusis, cognitio totius collectionis
possibilium extra verbum, non est consentanea
connaturali modo operandi animæ Christi.

ARTICULUS IV.

*An Deus ut est in se videri possit, nullâ visâ
creaturâ possibili in particulari?*

Vazquez hic disp. 50. cap. 4. in eo dicit esse
repugnantiam, quod ex una parte Thomistæ
asserunt videri creaturas in Deo, ex vi visionis
divinæ essentia, & ex altera dicunt visâ Deo
posse nullam creaturam possibilem in particula-
ri videri. Nihilominus

Dico breviter, non implicare quod Deus ut in
se est videatur, nullâ visâ creaturâ possibili in
particulari.

81 Probat: Omnipotentia divina multo magis
est absoluta & independens a qualibet creatura
in particulari, quam virtus vel potentia creata a
suis effectibus, vel objectis materialibus: Sed
causæ & virtutes creatæ possunt in se videri, &
quidditative cognosci, non visis in particulari il-
larum effectibus, aut objectis materialibus; ut
constat in potentia viva, quam possumus quid-
ditative cognoscere, tamen nullum colorem in
particulari ab ea visum percipiamus: Ergo afor-
tiori potest Deus quidditative cognosci & videri
ut in se est, nullâ visâ creaturâ possibili in par-
ticulari.

82 Confirmatur primò: Ad cognoscendam quid-
ditative omnipotentiam divinam, non debent
omnes creaturæ possibiles in particulari in ea
cognosci; alioquin illa non posset videri, & quid-
ditative cognosci, nisi comprehenderetur: Ergo
neque aliqua determinate debet videri. Conse-
quentia patet, non est enim major ratio, cur
una potius debeat videri quam altera.

83 Confirmatur secundò: Divina essentia est ratio
cognoscendi creaturas possibiles, ad eum mo-
dum quo principium demonstrationis est ratio
cognoscendi conclusiones, ut docet D. Thomas
hic art. 8. nam creaturæ possibiles sunt tantum
virtualiter aut eminenter in Deo, sicut conclu-
siones in principio: Ergo sicut principium alicujus
demonstrationis clare in se videri potest, nul-
lâ visâ conclusione in particulari & determina-
te; ita & divina essentia, nullâ visâ creaturâ pos-
sibili. Quare idem S. Doctor ibidem in resp. ad 4.
Si solus Deus videretur qui est fons totius esse & veritatis, ita repletur naturale desiderium sciendi, quod nihil aliud quereretur, & videns Deum, esset beatus. Unde dicit Augustinus 5. Confess. Infelix homo qui scit omnia illa, scilicet creaturas, se autem nescit. Beatus autem qui te scit, etiamsi illa nesciat. Qui vero te & illa novit, non propter illa beator est, sed propter te solum beatus.

84 Obijcies primò: Si aliqua ex creaturis in par-
ticulari redderetur impossibilis, omnipotentia
Dei deficeret: Ergo illa est connexa cum possi-
bilitate cuiuslibet creaturæ in particulari, &
consequenter non potest in se videri, & quid-
ditative cognosci, nisi creaturæ possibiles in par-
ticulari videantur.

Respondeo, quod licet deficeret omnipotentia
Dei ex defectu alicujus creaturæ possibilis (non
quidem per locum intrinsecum sed extrinsecum;

Z

id

id est ab extrinseco & à posteriori colligeretur destructa) tamē ad illā quidditative cognoscendam, non requiritur quod in particulari constet, hanc vel illam creaturam esse possibilem (alioquin, ut supra dicebamus, deberent cognosci omnes creaturæ possibilem in particulari; cum non sit major ratio cur una potius debeat cognosci ut possibilem, quam altera) sed sufficit quod constet totam collectionem creaturarum in communi esse possibilem, & nullam ex illis reddi posse impossibilem.

84. Objicies secundo: Si daretur aliqua visio beata, quæ nullam creaturam in particulari videret, talis visio esset omnium possibilem minima, nullumque haberet gradum intentionis: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: Visio beata dicitur major vel minor, intensior aut remissior, ex hoc quod plures vel pauciores creaturas possibilem in essentia divina clarè vita cognoscat: Ergo si sit possibilem aliqua, quæ nullam omnino in particulari attingat, erit omnium minima, & absque ullo gradu intentionis.

Respondeo, negando sequelam Majoris, intensio enim vel remissio visionis beatificæ, non attenditur solum penes hoc quod plures vel pauciores creaturas possibilem in essentia divina cognoscat, sed etiam penes hoc quod magis vel minus clarè essentiam divinam, ejusque attributa videat: unde si daretur aliqua visio, quæ nullam creaturam possibilem in particulari cognosceret, non esset tamen omnium minima, quia possunt dari alia, quæ minus clarè & perfectè divinam essentiam, ejusque attributa cognoscerent.

85. Ad perfectam tamen nostræ assertionis intelligentiam, & plurium argumentorum solutionem, observandum est, quod licet Deus ut in se est videri possit, nullā visā creaturā possibilem in particulari; non potest tamen quidditative cognosci, nisi videatur ratio entis possibilem & creabilis in communi; necessarium enim videri debet ejus omnipotentia, scientia simplicis intelligentiæ, & eminentialis continentia creaturarum, quæ sine ratione entis creabilis & possibilem in communi cognosci nequeunt. Item non potest videri in Deo ratio ideæ & exemplaris, nisi videatur ideatum in communi, & ipsa divina essentia, ut imitabilis & participabilis à creaturis.

ARTICULUS VII.

Quas creaturas de facto beati videant in verbo, & unde diversitas eas videndi proveniat?

S. I.

Prima pars quæstionis resolvitur.

Dico primò: Beati vident in verbo omnia mysteria nostræ fidei.

86. Probatur conclusio primò quia visio beatificæ est dos animæ, succedens fidei; sicut comprehensio spei, & sequitur charitatis; unde ea omnia quæ nobis hinc obfcurè revelantur per fidem, beatis in patria manifestantur in verbo, juxta illud prophetæ Psal. 47. *Sicut audivimus, sic vidimus in civitate Domini virtutum.* Cui etiam consonat illud Augustini 20. de civitat. cap. 21. *Quid videmus nisi Deum, & omnia illa quæ nunc non videmus credentes?*

Secundò, Propositis rebus fidei, justè & rationally quilibet fidelis deiderat illas videre: unde cum beatitudo sit perfectè quies, & integra satietas omnium justorum desideriorum, beati in essentia divina clarè visā, vident omnia mysteria quæ hic in via per fidem crediderunt.

Tertiò, Cum Theologia nostra sit subalternata scientiæ Dei & beatorum, & scientia subalternata appetat ad sui perfectione conjungi subalternanti, & in tali conjunctione habere evidentiam suorum principiorum, ut exposuimus art. 2. disputationis proemialis: oportet quod Theologia nostra habeat in patria evidentiam mysteriorum fidei, quæ sunt principia ex quibus (ut est in nobis viatoribus) suas conclusiones deducit.

Advertendum tamen est primò, quod licet beati videant in verbo omnia mysteria fidei, quantum ad substantiam, non tamen est necessè, quod illa videant, quantum ad omnes circumstantias temporis & loci, ut constat de resurrectione, & ultimo judicio, de quo dicitur Marci 13. *De die autem illa nemo scit, neque Angeli Dei in celo.* Item licet Angeli à principio suæ beatitudinis cognoverint in verbo mysterium Incarnationis, quantum ad substantiam, ut docet Thomas 1. p. quæst. 57. art. 5. ad 1. & 2. quæst. 2. art. 7. ad 1. non tamen secundum omnes rationes, aut circumstantias illius, sed processu temporis de illo fuerunt edocti, non quidem intra verbum (cum visio intra verbum invariabilis sit, & non crescat successu temporis, ut infra dicemus) sed extra verbum, per speciales revelationes & illustrationes. Unde S. Dionysius 7. cap. celestis Hierarchiæ inducit celestes mentes, quæstionem facientes animæ Christi, de suscepto pro nobis opere, & ipsum Jesum eas docentem ac illuminantem.

Advertendum est etiam, illa mysteria quæ in unico tantum individuo complentur, ut mysterium Incarnationis, maternitas Beatæ Virginis, & similia, visio in uno individuo in essentia divina videri; illa verò quæ complentur in pluribus individuis, licet videantur omnia, non tamen videbuntur in unoquoque individuo. Et sic licet omnes beati videant sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, non tamen vident omnes hostias quas quotidie consecrant sacerdotes. Et quamvis omnes videant mysterium Resurrectionis, non tamen videbunt omnes resurrecturos, saltem omnes damnatos: nam quantum ad beatos, rationabile est ut se omnes videant, & diligant, utpote socios, & confortes ejusdè beatitudinis.

Dico secundò, Quilibet beatus videt in essentia divina totum universum, prout includit suas partes principales, ut cælum, & elementa, ac omnia genera, omnesque species rerum creaturarum, tam spiritualium, quam corporalium, cum ipsarum proprietatibus; & tandem omnia singularia, quæ per se pertinent ad ornatum & perfectionem universi, & sunt partes principales illius. Ita docet D. Thomas hic art. 8. ad 4. his verbis: *Naturale desiderium rationalis creaturæ est ad sciendum omnia illa quæ pertinent ad perfectionem intellectus. Et hæc sunt species & genera rerum, & rationes earum, quæ in Deo quilibet videbit videns essentiam divinam.*

Luculentius eandem veritatem declarat contra Gentes cap. 5. oratione 1. his verbis. *Quia visio divine substantiæ est ultimum finis cuiuslibet intellectualis substantiæ; omnis autem res cum pervenerit ad ultimum finem, quiescit appetitus eius naturalis, oportet*